

Handläggare: Elisabeth Ryde
Telefon: 508 33 937

Till
Utbildningsnämnden 2009-03-12

Ansökan om statliga medel för gymnasial yrkesutbildning för vuxna

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och ansökan om statsbidrag inom vuxenutbildningen.
2. Omedelbar justering

Thomas Persson
Direktör

Lars Brandt
Avdelningschef

Sammanfattning

Yrkesvux är regeringens satsning på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning. Syftet med satsningen är enligt propositionen att motverka brist på arbetskraft med yrkesutbildning och att nå de grupper som saknar gymnasieutbildning eller har en gymnasial yrkesutbildning som behöver kompletteras. I målgruppen för yrkesvux ingår enligt propositionen bl.a. nya svenskar som antingen behöver komplettera sin yrkesinriktning eller skaffa sig en helt ny. Om samtliga behöriga sökande inte kan tas emot till utbildningen, skall företräde ges till de som oavsett tidigare utbildning har en svag ställning på arbetsmarknaden. Villkor för att erhålla statsbidrag är bla att utbildningen måste planeras i samråd med Arbetsförmedlingen, och avgörande om storleken på de statliga medlen är det lokala arbetsmarknadsläget. Utbildningsnämnden avser att till Skolverket ansöka om statliga medel för ca 500 platser för hösten 2009 (vilket motsvarar ca 1 000

helårsplatser). Dessa platser motsvarar 470 000 verksamhetspoäng vilket motsvarar ca 25 MKR.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom vuxenutbildningsavdelningen

Bakgrund

Regeringen har under hösten 2008 aviserat extra satsningar på yrkesutbildningar, dels den 1 september i samband med budgetpropositionen dels den 5 december med anledning av den internationella finanskrisen. Yrkesvux är regeringens satsning på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning. I ärendet från regeringen till Skolverket den 2008-12-11 framgår följande;

”Regeringen har i budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 16) aviserat en satsning på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning benämnd yrkesvux. Syftet med satsningen är enligt propositionen att motverka brist på arbetskraft med yrkesutbildning och att nå de grupper som saknar gymnasieutbildning eller har en gymnasial yrkesutbildning som behöver kompletteras. Det ska enligt propositionen också vara möjligt för den som läst en studieförberedande utbildning att växla om och skaffa sig en gymnasial yrkesutbildning. I propositionen anges vidare att en stor flexibilitet och tillgänglighet både i tid och rum när det gäller utbildningens uppläggning är nödvändig för att nå målgrupperna, men även för att tillgodose arbetsmarknadens behov. Det anges att arbetslivet bör kunna påverka vilka utbildningar som ska erbjudas och hur de ska genomföras. I målgruppen för yrkesvux ingår enligt propositionen bl.a. nya svenskar som antingen behöver komplettera sin yrkesinriktning eller skaffa sig en helt ny.”

Vidare framgår i regeringens skrivelse till Skolverket att ; ”En anpassning av kurser inom det svenska språket för vuxenstuderande som inte har svenska som sitt modersmål, men som behöver en riktad språkinsats för att öka möjligheterna till arbete i samband med utbildningen i yrkeskurserna. Språkinsatsen ska kunna göras inom ramen för syftet med en orienteringskurs.”

Omfattningen av ovanstående yrkesvuxsatsning inom den kommunala vuxenutbildningen beräknas för hela riket bli;

År	Antal helårsplatser
2009	5 333
2010	8 165
2011	8 187

Fördelning av platser i landet kommer att grunda sig på arbetsmarknadsläget i berörd kommun. Statsbidrag utgår med 50 000 kr per årsstudieplats omfattande 800, 1100 eller 1300 verksamhetspoäng. Statsbidragsansökan för 2009 skall vara Skolverket tillhanda senast den 16 mars 2009. Beslut från Skolverket lämnas senast den 9 april. För utbildning under 2010 skall en ny ansökan inlämnas till Skolverket, troligen i augusti eller september. Beslut om beviljande av medel, dvs för 2010, beräknas komma under december 2009.

Förutsättningar

- Statsbidrag lämnas för andra kalenderhalvåret 2009 och därefter för ett kalenderår i sänder med ett belopp per årsstudieplats.
- Yrkesämnen inom barn och fritids-, handels och administrations-, medie- samt omvårdnadsprogrammet lämnas statsbidrag för en årsstudieplats som motsvarar minst 1 100 verksamhetspoäng.
- Yrkesämnen inom bygg-, el-, energi-, fordons-, hantverks-, hotell- och restaurang-, industri-, livsmedels- samt naturbruksprogrammet lämnas statsbidrag för en årsstudieplats som motsvarar minst 800 verksamhetspoäng.
- Bestämmelserna om urval i 3 kap. 8 § förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning ska inte tillämpas vid utbildning för vilken statsbidrag lämnats enligt denna förordning. I stället ska, om samtliga behöriga sökande inte kan tas emot till utbildningen, företräde ges till den som oavsett tidigare utbildning har en svag ställning på arbetsmarknaden.

Villkor för att erhålla statsbidrag;

- utbildningen måste planeras i samråd med Arbetsförmedlingen och med företag, organisationer eller andra sammanslutningar som är verksamma inom de branscher som utbildningen är avsedd för och där kommunen kan visa på ett behov av utbildningen,

- kommunen erbjuder studie- och yrkesvägledning samt vid planeringen och genomförandet av utbildningen tar till vara deltagarens tidigare förvärvade kunskaper och kompetens,
- urvalsregeln i 3 § tillämpas på utbildningen, dvs den som har en svag ställning på arbetsmarknaden skall ges företräde.

De statligt finansierade platserna kommer inte att fördelas enligt andelstal per kommun – dvs kommunerna är inte garanterade ett visst antal platser utifrån invånare och dess utbildningsbakgrund. Varje ansökan kommer att beviljas utifrån kommunens möjlighet att anordna yrkesinriktade utbildningar. Samverkan med Arbetsförmedlingen är en förutsättning som tidigare framgått.

Den enskilde individen som uppfyller CSN,s krav har rätt till ett förhöjt studiebidrag vilket i korthet innebär att oavsett tidigare utbildning kan man prövas mot ett högre bidrag under förutsättning att man är arbetslös och läser yrkeskurser. Förordningen är i skrivande stund ej fastställd.

Samråd

Förvaltningen har utifrån de nya förutsättningarna för yrkesvux kartlagt arbetsmarknaden i Stockholm med hjälp av tillgänglig statistik från Arbetsförmedlingen och Statistiska Centralbyrån i syfte att identifiera bristyrken i regionen. Kontakt och dialog med Arbetsförmedlingen på central nivå för Stockholm stad har också skett. De bristyrken som framkommit via AF har stämts av med arbetsgivarrepresentanter inom staden men kontakt har även tagits med Stockholms läns landsting och Kriminalvården. Därutöver har våra utbildningsanordnare ett brett och omfattande kontaktnät med arbetsgivare och branscher inom ”sitt” yrkesområde vilket de förmedlat till förvaltningen.

Inom Kommunförbundet i Stockholms län, KSL, finns sedan lång tid ett etablerat samarbete, och frågan har beretts även inom denna krets inför ansökan. Avsikten med samarbetet är att bredda utbudet av vuxenutbildning för medborgarna i regionen. Tiden för denna ansökan har varit knapp; framöver finns dock goda möjligheter att finna konkreta utbildningar att samverka om.

Kort om arbetsmarknaden i Stockholm och dess behov

Enligt statistik på Arbetsförmedlingens hemsida var i januari 2009,

15 870 personer i Stockholm stad arbetslösa, en ökning med 22,8% mot föregående år vid samma tidpunkt. De nyanmälda lediga platserna i staden har sjunkit med 49,7 % till 7 903 under samma period.

Antalet varsel i Stockholms län var i januari 2009 2 692 att jämföra med januari 2008 då antalet varsel var 739.

I arbetsförmedlingens senaste rapport, "Var finns jobben" som presenterades den 4 mars, framgår att jobb främst kommer att finnas inom tjänstenäringarna, hälso- och sjukvård, pedagogik, teknik och data. Inom många yrken ökar dock antalet arbetssökande och konkurrensen om jobben hårdnar de närmaste åren. I samma rapport framgår att de yrken som efterfrågas främst är yrken som kräver en högskoleutbildning såsom läkare förskollärare, gymnasielärare i yrkesämnen, specialistsjuksköterskor, IT-specialister etc. Övrig efterfrågan på yrken där det inte krävs en högskoleutbildning är industriarbetare, specialistyrken/CNC-operatörer, kockar/kokerskor samt VVS-montörer.

Därutöver finns visst behov av arbetskraft inom yrken som har en relativt stor personalomsättning eller yrken som fungerar som en inträdesbiljett på arbetsmarknaden, tex inom försäljning och omsorg.

Förvaltningens utbud och kommande behov

Förvaltningen har genom avtal med 15 privata utbildningsanordnare och överenskommelse med egenregi ett brett utbud av yrkesutbildningar inom tex omvårdnad, barn- och fritid, data och media, försäljning och ekonomi, hotell, konditori och restaurang mm. Utifrån identifierade bristyrken och kontakter med Arbetsförmedlingen framkom ett antal yrkesområden som saknades i dagens utbud. Utifrån den kunskapen fick samtliga anordnare, som är upphandlade för bedrivande av yrkesutbildningar samt egenregi, möjlighet att komplettera sitt kursutbud. Stort intresse har visats från anordnarna att, med kort varsel, få fram efterfrågade utbildningar.

I samverkan med Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen kommer utbildningar även att riktas direkt för sfi-studerande.

Följande nya utbildningar avser förvaltningen starta; Lagerlogistik, barnskötarutbildning inriktning mot sjuka barn, olika inriktningar inom omvårdnadsprogrammet tex inom psykiatri, barn och unga med funktionsnedsättning, personlig assistent, äldreassistent m.fl. Vidare startar

utbildning till plattsättare, ställningsbyggare, håltagare, CAD-konstruktör, lastbilmekaniker, utbildning inom mureri och anläggning, fastighetsteknik, elteknik, VVS samt svets. Kurserna är i varierande längd, från 400 -1400 poäng.

Noteras bör, att många av de sökbara kurser vi idag har inom det ordinarie ubudet av yrkesutbildningar, även är sökbart för den ”nya målgruppen” och våra ”vanliga” studerande kan givetvis söka de nya kurserna.

I de fall förvaltningen saknar en efterfrågad yrkesutbildning från personer som tillhör den nya målgruppen kommer interkommunal ersättning att beviljas om vederbörande finner lämplig utbildning i annan kommun. I ansökan till Skolverket kommer det framgå att kommunerna inom KSL-regionen gemensamt ska förbinda sig att generöst bevilja interkommunal ersättning när utbildning inom den egna kommunen inte kan erbjudas.

Idag studerar 42 % inom yrkesrelaterade ämnen och 58 % inom mer teoretiska ämnen. En studie av sökbilden 2007 och 2008 visar att för 2007 var antalet antagna och studieaktiva individer ca 16 400 på gymnasial nivå och 4 500 på grundläggande nivå. För 2008 var motsvarande siffror 13 300 och 4 000. Förvaltningen avslög under 2007 ansökan från 1 008 individer helt från att läsa på gymnasial vuxenutbildning. År 2008 avslögs ansökan från 2 255 personer. Avslagen gjordes utifrån fastställda begränsningar.

Man kan därför anta att den allt dystrare arbetsmarknaden har gett avtryck bland Stockholms invånare, fler söker sig till utbildning för komplettering eller vidareutbildning.

Mot bakgrund av ovanstående ansöker förvaltningen till Skolverket om statliga medel för ca 500 platser för hösten 2009 (vilket motsvarar ca 1 000 helårsplatser). Dessa platser motsvarar 470 000 verksamhetspoäng vilket motsvarar 25 MKR.

Konsekvenser

I samband med förändrade antagningsrutiner inom vuxenutbildningen kommer en mer manuell hantering att krävas, dels för att identifiera ut de personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden då dessa skall ges företräde till utbildning, dels hantering av klagomål gällande beslut från personer som ej antagits till studier. Därutöver kommer det administrativa IT-systemet, Hanna och Open24, behöva justeras.

En yrkesutbildning är oftast mellan 800-1400 poäng vilket motsvarar en studietid på två-tre terminer. När nu en ny målgrupp kan bli aktuell, kan man förmoda att det blir större spridning av personernas förkunskaper då även studerande med en komplett gymnasieutbildning kan antas. Förutsättningar kan då finnas att studera i snabbare takt vilket gynnar både den enskilde och samhället. Förvaltningen kommer att ställa sig positiv till detta under förutsättning att kontakt sker med studie- och yrkesvägledare på förvaltningen. En aktiv studieplanering skall ligga till grund för eventuell begäran.

De flesta utbildningar som startar med statsbidrag under hösten 2009 kommer att sträcka sig in på 2010. Som tidigare framgått i detta tjänsteutlåtande kommer beslut för statsbidrag nästa år att troligen fattas i december. Förvaltningen anser dock att det är av vikt att längre och kompletta utbildningar kan erbjudas till aktuell målgrupp, trots att dessa utbildningar inte garanteras statsbidrag under hela utbildningens längd.

De utbildningar nämnden nu söker statliga medel för anser förvaltningen är nödvändiga att bedriva då yrkesutbildningarna är identifierade som efterfrågade på arbetsmarknaden. Skulle inte statliga medel beviljas i den omfattning som nämnden efterfrågar föreslås att dessa ändå ingår i stadens utbud. Konsekvensen blir då att stockholmarna har ett bredare utbud att välja på.

De utbildningar som våra invånare inte kan finna inom givet utbud i staden kommer att beviljas interkommunal ersättning om vederbörande finner en yrkesutbildning i en annan kommun. Detta kan medföra något högre kostnader.

Bilaga

1. Ansökan till Skolverket om statsbidrag för yrkesvux.